

"High-Five" för rent spel
Skånska landslaget har fullt upp
Kick-Off den 4/9

INFOVÅGEN

Forskare belyser idrottens trovärdighet

Den 23-24/4 arrangerade "Centrum för idrottsforskning" en forskningskonferens på Bosön under temat:

Idrottens etik - moral - trovärdighet.

Frågeställningar som belystes var bl.a

- Idrott och förakt för svaghet?
- Vilken moral ? - om idrottens aktörer och samhällets förändring
- Kan man idrotta på lika villkor?
- Genvägar - senvägar ?, Pillerkulturen inom idrotten, m.m.

Konferensen avslutades med en paneldebatt ledd av Thabo Motsieloa med celebret deltagande av vår nya idrottsminister Leif "Blomman" Blomberg.

Styrgruppens ordförande **Bengt Wallins** reflexioner från forskarnas etikkonferens, (noterade utan krav på att vara heltäckande)

Först i den långa raden av föreläsare var historikern **Nils-Olof Zethrin**. Vi fick en beskrivning av kamrat Balck och filosofin i den nya idrott han arbetade för vid det förra sekelskiftet. Idrotten befrämjar moralen - moralen befrämjar nationen var grundtanken. Idrottens moral är mannens moral - en stark och sund man, som kan försvara landet var målet. Disciplin, disciplin och disciplin var de tre viktigaste orden i ungdomars fostran enligt Balck. Den ende förekommande idolen var Karl XII, som var en nykter och uthållig renlevnadsman. Låt oss konstatera att det är intressant att veta

vad Balck stod för - men att tro att vi har nåt att lära av Balck i det här sekelskiftet, har jag svårt att tänka mig.

Ingvar Johansson, vetenskaps-teoretiker från Umeå är idrottens hopp när idrotts-kritikern Torbjörn Tännsjö får utrymme i media och målar upp den fascistiska idrotten. Ingvar menar att många idrottsfientliga intellektuella jublar åt Tännsjö.

Ingvar är den förste i raden av föreläsare som visar på hur viktigt det är att idrotten kan svara för sig när den angrips i media. Han menar att idrotten inte är mera fascistisk än andra elit-kulturer. Prestationsångesten, rampfebern, recensionsångesten och framträdande-ångesten finns i alla kulturer. Han menar att faran ligger i betraktarens fascination

INFOVÅGEN

Infovågen utges av Starta Vågen - Idrottens etiketsatsning, som är ett gemensamt RF och SISU projekt.

Ansvarig utgivare Lars Röhne

Redaktion Sten Feldreich och Åsa Wallin

Layout Jan Lindén

inför segraren - den framgångsrike. Tona ner den och idrotten återfår rimliga proportioner.

Ingvar lanserade också en intressant idé: Idrotten kan vara för aggressionsdriften vad preventivmedlen kan var för sexualdriften. - Vad sägs om det?

Per Nilsson, pedagog från Stockholm som är doktor på fotbollens etik - eller snarare fotbollares etik nappade på historikern Nils-Olofs Zetrins inledande resonemang om orden etik och moral. Etik kommer från grekiskan och är framåtriktad - ungefär som att leva det goda livet. Moral kommer från romerska språket och står för sedlighet och har en kontrollerande innebörd. Att som vi säga att etiken är läran och moralen tillämpningen skulle således vara att göra det lite för enkelt för sig.

Nåja, Per talade om värderingarna och hur de kan variera i olika idrotter och i olika föreningar inom samma idrott. Att följa reglerna - visa respekt - inte göra annat än det man accepterar att andra gör mot en själv, är den vanligaste inställningen hos de flesta spelarna. Det är normalt och viktigt att följa reglerna. Men någon absolut och sann moral finns inte. I matchen är det domarens tolkning av reglerna som gäller.

Leif Isberg från Borlänge, som på motsvarande sätt som Per doktorerat på etik inom idrotten är ishockeyspecialist. Han talade om idrotten som ett subsystem i samhället och ishockeyn som ett subsystem inom idrotten. Han är mycket kritisk till utvecklingen inom ishockeyn där han menar att det blivit alldeles för mycket "vinna till varje pris". Han har i sina studier konstaterat att inom hockeyn sker det överträdelser en gång i minuten som slag med klubban, slag med handen eller armbågstackling. Spelarens personlighet och matchens dignitet driver fram sådant agerande.

Radio- och TV-kommentatorer förstärker ofta enligt Isberg det osunda och aggressiva i spelet. Han kritiserar också apbilderna, som kommenteras på annat ställe i Infovågen och menar att förbundet inte är intresserade av att använda de erfarenheter han fått fram i sin forskning. I stället utmärks han som den för ishockeyn farligaste personen i landet.

Martin Johansson, pedagogprofessor i Umeå har gjort omfattande forskning på hur doping upplevs och skildras via media. Han redovisade färskna intryck från USA, där våldet är större än här - men där det inte förekommer någon debatt om detta.

I idrottssammanhang tas allt mediautrymme där av proffsen.

Martin pekar på elittrycket - vikten av att vinna. Vi har våra etiska system, våra skrivna regler och en social acceptans för värderingarna inom idrotten. Kanske

påverkas vår situation av avkristningen. Vi använder de klassiska metoderna med utbildning - bestraffning - kontroll.

Martin redovisade några iakttagelser i punktform.

- Idrottsutövaren känner inte skam för att bli avslöjad för doping - möjligen förbannar han att han åkte dit när inte de andra gör det (underförstått de tar nåt också)

- Individualismen konkurrerar med solidariteten - motsättningar, avundsjuka, konkurrens inom klubben, laget, idrottsgrenen (brottnings skokontrakt)

- RF försöker bestämma moralisk nivå (Brynäsfall)

- Dopingbegreppet har förändrad innebörd

Min personliga uppfattning av de saker Martin redovisar är att risken är mycket stor för att bilden av idrotten och idrottens verklighet inte överensstämmer. När forskarna forskar på bilden, så som den framställs i media är risken mycket stor att de negativa effekterna förstärks. Farligt, farligt - se upp RF och SF med mediabevakning.

Jesper Fundberg, etnolog från Botkyrka gav oss en spännande och i varje fall för mig ny vinkling på Maradona och Guds hand. Gud tillät Maradona att göra två av fotbollshistorien mest omtalade mål i samma match. Drömdribblingen genom halva det engelska försvaret och målet med handen.

Fundbergs resonemang går ut på att visa skillnaderna i skuld och skam, mellan vår nordiska syn på skuld, där vår inre röst, vårt samvete vägleder oss - och den latinska betoningen av skam. Där

gäller det att kämpa för hedern och Maradona har klarat ut med Gud att det som skedde i matchen mot England fick ske. Ett erkännande skulle vara det totala nederlaget. Därmed har han ingen anledning att känna skuld.

Skillnaderna är enligt Fundberg klart tydliga i de flesta situationerna i livet och kan förklara många reaktioner och handlingar.

Gertrud Åström kommenterade sin fritidsutredning, **Lars Magnus Engström** pratade om farorna med att de sämst ställda i samhället tenderar att hamna utanför idrotten. **Leif Hambreaus, Bengt Eriksson** och **Peter Persson** talade om kosttillskotten och pillerkulturen inom idrotten. **Åke Andrén-Sandberg** och **Bo Berglund** testade oss på idrottsmedicinsk etik. **Eva Uddenberg** talade om idrottens konsekvenser för natur och miljö och **Olle Lindén** om idrottsjuridik. Från idrotten medverkade **Gunnar Larsson** och **Laban Arnesson, Stefan Lindeberg** och jag själv. Från media fanns Sydsvenskans debattglade sportchef **Åke Stolt** bland de medverkande. Han häcklade allt från Samaranch till Percy Nilsson med vanlig frenesi och menade att den senare kan bli klassisk med uttalandet "Det är för mycket idrott i sporten"

Det finns olika sätt att bli förklarad för klassisk. Percy Nilssons torde vara ett av de sämre.

Nästa nummer ute
den 18 juni 1996

Kick-off den 4/9

Den 4/9 arrangerar vi en stor Starta Vågen kick-off i Stockholm. Vi kommer bl a att presentera de nya studiematerialen

- Vågen rullar (tonåringar)
- Barnbok (barn 6-9 år)
- Etikboken (ledarmaterial)
- Video (tonåringar)
- Våldets konsekvenser (video + handledning)
- Supporterkultur

Samtliga SF, DF och SISU-d kommer att bjudas in. Dagen kommer att avslutas med en inblick i den verkliga idrotten genom ett besök på fotbollsderbyt AIK - Djurgården!

Temadag för SF

Den 19/4 hade vi en temadag/infoträff för SF:en. Primära målgruppen var de SF som ännu ej kommit igång med verksamhet och syftet var att informera om Starta Vågen-satsningen samt att ge SF:en tips och råd om hur man kan arbeta med dessa frågeställningar.

En viktig del i detta arbete är att ge SF:en möjlighet att hitta sina egna problemställningar inom Det är rätt enkelt att konstatera att handbollen inte har samma problem som t ex rodd eller orientering.

Dagen avslutades med ett erfarenhetsutbyte där deltagarna gavs möjlighet att diskutera runt ett antal områden t ex, fusk, regelefterlevnad, rasism och för tidig specialisering.

Studiematerial för en bättre Supporterkultur

Projektet "Supporterkultur" framställer i samarbete med SISU ett studiematerial för supporterklubbar. Idén om ta fram ett studiematerial kom ifrån Rolf Jönsson, projektledare för "Supporterkultur" och Jari Öhman, Stockholm Fritid. De har tidigare provat utbildningsinsatser för supporterklubbar och utifrån denna erfarenhet önskat komma vidare med hjälp av SISU och Idrottens etik-satsning.

Syftet är att starta en seriös diskussion om supporterverksamhet, i idrottsförening med publika arrangemang.

Diskussionen skall leda fram till ställningstagande i föreningen som visar på vilket sätt och vilket ansvar föreningen är beredd att ta för supporterverksamheten.

Detta material skall vara klart till sommaren och kommer att presenteras på vår kick-off den 4/9.

Är Ni intresserade av information gällande projektet "Supporterkultur" kontakta Rolf Jönsson på tel: 08-627 40 29.

Engagemang av Paolo Roberto

Efter sitt uppskattade framträdande på Etiksymposiet den 9-10 mars har Paolo Roberto blivit mycket efterfrågad som föreläsare. Är Ni intresserade av att engagera Paolo ber vi Er kontakta Owe Stjernström på tel: 08-605 61 63

Västerbotten samarbetar med Länsförsäkringar

Västerbottens IF, SISU Västerbotten och Länsförsäkringar uppmanar alla aktiva och ledare i Västerbotten att Starta Vågen. Kampanjen i föreningarna kommer att bedrivas i studiecirkel med utgångspunkt från materialet

Starta Vågen - rörelsen för rent spel. Som draghjälp kommer medlemmar ur Västerbottens "landslag mot våld" att medverka för att som goda förebilder påverka ungdomarna att arbeta med dessa frågor.

Den 25 april hölls den första

officiella träffen i Mimerskolan i Umeå med medverkan av bl a fotbollsspelarna Steve Galloway och Anna Pohjanen samt ishockeyspelarna Patrik Sundström och Stefan Öhman.

Länsförsäkringars marknadschef Lars Nilsson anser att projektet går hand i hand med Länsförsäkringars verksamhet:

- Vi märker en trend av ökade ersättningar till våldsoffer, inbrottsoffer etc och effekterna av denna etik- och antivåldskampanj kommer med största sannolikhet att märkas långt utanför idrottens gränser, säger han.

Skånska Landslaget har fullt upp !

Medlemmarna i det Skånska Landslaget mot våld är fullbokade i vår och en mängd engagemang är inbokade i höst. Föreningar får besök när man genomgått studiecirkeln "Starta Vågen" men det är främst skolor som är intresserade av att få träffa de skånska landslagsstjärnorna.

Skolan måste dock uppfylla kriteriet att kontinuerligt arbeta med dessa frågeställningar för att få ett besök.

Åke Andersson, SISU Skåne påpekar vikten av att detta ej endast skall ses som en "happening" utan att skolan skall vara intresserad av att aktivt arbeta med frågor gällande våld, rasism och mobbning. Intressant att konstatera är även att dag- och fritidshem varit i kontakt med Åke med förfrågan om material som berör dessa områden.

Då känns det extra glädjande att kunna informera om att ett material för barn är under produktion.

Västernorrlands Landslag mot Våld utsett

Nu är även Västernorrlands "Landslag mot våld" utsett. I Landslaget återfinns bl a skidåkaren Smirnov och gamla legendariska hockey-målvakten Leif "Honken" Holmqvist

Fotbollen gör "High Five" för Rent Spel

Vid samtliga matcher i Allsvenskan och Div I Herrar gäller fr o m denna

säsong en ny "ceremoni" då lagen kommer in på plan. Båda lagen gör entré samtidigt i två led, spelarleden korsar därefter varandra varvid spelarna gör en sk "high-five" med samtliga spelare i motståndarlaget. Svenska Fotbollsforbundet kallar detta ett handslag för "fair play". Vi tycker att detta är ett utmärkt initiativ från Fotbollen och hoppas att andra idrotter kommer att ta efter.

Verktyslådan

Affisch & Folder som presenterar Starta Vågen satsningen beställs av Karin Eriksson, RF:s Kundservice, tel: 08-605 60 00, fax 08-605 62 00.

Här kan Du även rekvirera idrottens nya idéprogram "**Idrotten Vill**". 1-20 ex av "Idrotten Vill" erhåller Du kostnadsfritt därefter kostar varje ex 25:-.

Ingen kostnad utgår för folder och affisch. Porto och expeditionsavgift tillkommer dock.

Grafisk manual innehållande disketter med Starta Vågen logon samt information om "Highlights" som är ett hjälpmedel för presentation av Starta Vågen material kan Ni rekvirera via Åsa Wallin, tel 08-605 61 06.

Kampanjematerial för **Starta Vågen** och **Landslag mot Våld** kan beställas via NeH, tel 0582-146 00.

Boken - Hjälp mot våld kan rekvireras via Fritzes Bokhandel, tel: 08-690 90 90.

Konferensmapp A4-format, vit med Starta Vågen logon kan beställas via Åsa Wallin. Kostnad 5:-/styck.

Till sist en fråga till Rickard Fagerlund, Svenska Ishockeyförbundet och Lasse Haglund, TV 3 från Bengt Wallin, (styrgruppsordföranden för etiksatsningen):

-Kan man begära att ishockeyfans ska uppträda som folk, när ni framställer dem som apor?

